

DÉLMAGYARORSZÁG

78. évfolyam, 246. szám
1988. október 14., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Bérlakás - piac

Mottó: Végy Szegeden két-három szobás, összkomfortos 60-65 négyzetméteres tanácsi bérlakást, amelyet 5-10 éven belül fölújítottak. Egy ilyen otthon ma még egymilliót. A benne lakó bérlő 975 forintot fizet a használatáért. Tegyük föl, megveszi. 324 ezer forintért övé a lakás. A következő számítás szerint: a forgalmi érték (1 millió) 80 százaléka képezi a vételárát (ez 800 ezer). Ha pénzes a bérlő, s egy összegben fizet, 40 százalék kedvezményben részesül. Így lesz az 1 millióból 324 ezer forint. Amennyiben részletben törleszt, szerződés kötéskor a vételár 10 százalékát (54 ezret) kell letennie, majd havi 1873 forintot (3 százalék a kamat). A törlesztés 786 ezer 660 forintot tesz ki, összesen 840 ezer 660 forint így az 1 milliós lakás. Szóval, mindenképpen megéri...?

A magyarországi lakásgazdálkodás ez idáig is tarka palttája tehát egy új, de sokaknak vitatott színtellettal gazdagodott. Hogy a szocialista állam gondoskodik polgárainak otthonáról, nos, ez az idea régen megvolt. Kormány- és egyébkénti bizottságok, hogy az állami tulajdonban levő ingatlanok elidegenítésével nem volt és nincs más cél, mint éppen az államra háruló terhek csökkentése. (A bérlakások kiürítésének kezdete tulajdonképpen 1969-re datálható.) Mint a városi tanács illetékesétől megtudtam, Szegeden 1974-től az év június 31-ig 209 darab bérlakást értékesítettek, tehát igen keveset. Most meg, bcsánat a kifejezésért, mint ha „megörültek” volna a bérlők. A jelenleg felülvizsgálat alatt levő vételi kérelmek 151 épületet érintenek, amelyekben összesen 1622 lakás található. A bérlakások eladásának honi gyakorlata szerint az országos rendelet vételárától eltérhetnek a helyi tanácsok (szerencsére). A szűkebb pátriára vonatkozó előírásokat a tanács végrehajtó bizottság jogosultságaiban meghatározni. Az intézkedések rendjéről, mi sem természetesebb, az következne, hogy a helyi viszonyokra, legjobb belátás szerint szabott tanácsrendelet kiadása után következhetne az adok-veszek (egyébként egyáltalán nem egyszerű eljárás). Szegeden ez sajnos, majdhogynem fordítva történik, ugyanis a tanács vb építési és közlekedési osztálya tervezetében is olvasom — amelyet novemberben tárgyalnak meg — ... Szegeden a hivatkozott országos jogszabályok végrehajtására, illetve a jogszabályok adta lehetőségek szabályozására eddig nem született tanácsrendelet, vagy tanácsi határozat... Talán népképviselői szervünk bizonytalankodása az oka, az eddig már értékesített bérlakások körül kerengő pletykáknak, hisz etikátlan ügyekre is derült fény.

Tanácsunk eddig nem határozott véglegesen az esetleges elidegenítési tilalom alá eső lakásokról. (A mottóban szereplő példa is várhatóan a novemberi ülést követően érvényes.) Az első tervezet társadalmi fórumokon vitathatták meg — nem az egész lakosság — csak az érintett bérlők, merthogy az összejöveteleken túlnyomó többségben ők voltak jelen. Tapasztalhatták az illetékesek, rendkívüli az érdeklődés, amely mostanra elégedetlenséggel, olykor-olykor szenvedélyes fölháborodással párosul: hisz az akkor ellangzóttak ma már csak részben igazak, mindamellett a lakások eladásával nem álltak le. Egy újabb minapi lakossági fórumon magam is tapasztalhattam, a potenciális vevők mostanra végképp elvesztették a céljukhoz vezető utat, mellékösvényeken barangolnak. Alapvető tudnivalókban járattalok, s minden tiszteltem a meghívott illetékeseké volt, ami a jövőt illeti, állták a sarat. A bérlakások megvásárlásához szükséges

ügyintézés módjáról a tanácsból, az IKV-tól, az Inlaktól lehet tájékoztatást kérni. Az említett, népfőnt által szervezett fórumon többen kifogásolták, csak küldözgetik őket érdemi segítség helyett, s olykor ingerültek, modortalanok az ügyintézők. Amikor pedig kiderítik hányféle dokumentumot kell beszerezniük, milyen feltételekkel, akkor jön az Inlak árszakértője „helyszínelni”. Szóval tettek olyan esetet, amikor is a százezrekről, ezrekről döntő must-ra mintegy tíz percig tartott, méltatlankodást kelte a lakókban. Az ingatlankezelő vállalat olyan szakembereit hallottam, akinek már úyszólván kisujjában van a szakma: a bérlakáseladás procedúrájának az a törvényességi, tehát muszáj-határideje tizenkét hónap. Ez az egy év a vevő szemében holt idő, pedig nem az. Tanulság tehát egyrészt, a türelm lakást terem, másrészt az ügyintézés minden lépésében, de különösen a személyes megbeszélésekkor a szakembereknek az ügyintézőknek nemcsak szakmai hozzáértésüket kell bizonyítani, hanem az erényes ember tulajdonságokból is vizsgáznak. S ha utóbbiakkal az ügyfél elégedetlen, tollat ragad és Grósz Károlytól kéri a segítséget...

Várhatóan a novemberi tanácsi vb-ülésen végre döntenek a vitás kérdésekben. Nevezetesen, tilalom alá esnek-e a történelmi Belváros — a Lenin körút páratlan házszámú oldala és a Tisza által határolt terület, valamint a Mérv, Mikszáth utca, a Bartók és a Kálvin tér — ingatlanjai, s hogy érvényben maradj-e a helyi immár módosított áttervezet.

amely az országos jogszabály alapján megállapított vételárakhoz képest Szegeden egy lakásos ingatlan esetén száz százalékkal, több lakásos esetén, felújítástól függően (öt éven belül) száz százalékkal, (öt-tíz éven belül) 80 százalékkal, (10-15 éven belül) 40 százalékkal megemelt összegű lesz. Ahelyett, hogy e döntésre váró kérdéseket boncolgatnánk, most érdemesebb talán szólni arról, hogy az állami bérlakások elidegenítése hogyan befolyásolja az áhitott lakásmobilitációt. Szegeden mintegy 22 ezer IKV-lakás található. Egy durva számítás szerint pár esztendőig évi ezer lakás eladását alapul véve 36-50 millió forint bevétel lehet a tanácsnak. Ez az összeg talán fedezi úgy, ahogy eddig a felújítási költségeket, s talán csurran-cseppen valamely szociálpolitikai célokra is.

Hogy valójában mi lesz, az tényleg a jövő zenéje, egy realis gondolatmenet szerint viszont: a ma nyilvántartott mintegy ötezer igényvisogultton vajmi keveset számít, várhatóan a tanácsnak nem lesz sokkal több pénze annál, ami eddig volt, s az ez biztos, jól járnak-e a bérlők, az avanszált vevők, a tulajdonukba került házakat ugyan, is a pincétől a padlásig, tetőszerkezettől a homlokzatig, vízvezetékrendszerrel a személtelordásig nekik kell fenntartani. Viszont mégiscsak az övék lesz utánosan, s ha kifizették a vételárát, csinálnak vele amit akarnak. Például az utódok örökölhetik. De elajhatják a klasszikus értelemben vett szabadforgalmi piacon — jó áron.

Mag Edit

A tanácsi ipari vállalatok helyzete

A Helyiipari és Városgazdasági Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége csütörtökön ülést tartott, amelyen a tanácsi ipari vállalatok helyzetét vitatta meg. Mint elmondták, e terület a kevésbé automatizálható, zömében kézierőt igénylő szakmákat öleli fel, s a vállalatok eredményeit alapvetően a munkaerő-ellátottság befolyásolja. A vitában többen kifejtették, hogy nehezíti a tanácsi

ipari vállalatok helyzetét az anyag- és alkatrészellátás egyre romló színvonala. A szolgáltatást végző tanácsi vállalatok helyzete még a többenél is ellentmondásosabb — mondták e terület képviselői. Az állami támogatások megszüntetésével az utóbbi egy évben a szolgáltatások árai jelentősen emelkedtek. A lakosság igénye jelentősen csökkent, így mostanra a szolgáltatások jövedelmezősége minimális.

Magyar—iraki tárgyalások

Csütörtökön elutazott Budapestre az iraki gazdasági küldöttség, amely október 10. és 12. között részt vett a magyar—iraki gazdasági együttműködési állandó vegyes bizottság XI. ülésén. A tárgyalásokat Somogyi László építésügyi és városfejlesztési miniszter és Szamal Madzsíd Faradzs tervezési miniszter, a bizottság társelnökei vezették.

Az iraki küldöttség vezetőjét fogadta Grósz Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára, a Minisztertanács elnöke. Az iraki miniszter találkozott Beck Tamás kereskedelmi miniszterrel is.

Ülést tartott a Minisztertanács

A Minisztertanács csütörtöki ülésén megtárgyalta a polgári törvénykönyv, a büntető törvénykönyv, a polgári perrendtartásról szóló törvény és a munka törvénykönyve és végrehajtási rendelete, az állami pénzügyekről szóló törvény és a nem lakás céljára szolgáló építmények adójáról szóló törvényerejű rendelet, valamint az árszabályozásról szóló 1984-es minisztertanácsi rendelet módosítására vonatkozó előterjesztéseket.

A fenti törvények és törvényerejű rendelet változásait az 1989. január 1-jén életbe lépő társasági törvény indokolja. Az új rendelkezések a társasági törvény al-

kalmazásának jogi feltételeit teremtik meg, ezért a kormány úgy határozott, hogy az erre vonatkozó módosító javaslatait még az idén a Parlament elé terjeszti. A kormány elfogadta az ifjúsági turizmus helyzetéről és fejlesztésének feladatairól szóló előterjesztést, és úgy ítéli meg, hogy bár jelenleg nincs mód a központi támogatások növelésére, az erőforrások célirányosabb, egyszerűbb felhasználásával javulás érhető el, a hosszabb távú fejlesztésre pedig átfogó programot kell kidolgozni.

(A kormányzótájékoztatót a 2. oldalon ismergetjük.)

Mezőgazdasági munkák

Az enyhe, napsütéses október sokat segít, hogy az őszi betakarítást időben elvégezhessék a mezőgazdaságban. A szüret teljes egészében kézi munkát igényel, a burgonyaszedés helyenként ugyan gépesített, de mire megvágatják, tárolóba teszik a gumókat, jó párszor hozzá kell nyúlni, s nem mindegy, hogy ezt kellemes közérzettel, vagy valcogva teszik. Ahol az aszály miatt nem gúlt meg a fül szerepük, a második szedésre is szépen bepirosodtak a csövek, a pritaminból is kevesebb az értékelenebb zöld és „kormos”. A paprikafélék termésátlagát nagyban befolyásolja, hogy az első jelentősebb fagy mikor jelentkezik. Az egy-két csapadékos nap nem hátráltatja annyira a munkát, mint amekkorára haszna van, jobb a talaj-előkészítés minősége, s az őszi vetésű kalászosok is szépen kikelnek, a zordabb téli időjárást megerősödve várják.

A kalászosokat kivéve az idén minden növény az átlagosnál gyengébben fizet, az aszály letette névjegyet. Türelmünkben kevés gazdaság adottságai felelnek meg a kukoricatermesztésnek, a homokon csak saját felhasználásra kisebb területeken próbálkoznak vele, az idén csekély eredménnyel. A kötött talajokon is hibádzik 1-2 tonna a jövedelmezőséget biztosító színtől. Kivétel csak az öntözött területek jelentenek. S hogy ez országosan is így van, jelzik az emelkedő szabadpiaci árak. Az állattenyésztésben a költségvetésnek jobbára jövőre mutatkozik meg, evé a herjetakarmány-áremelésével együtt ez akkora teher, amit a felvásárlási árak emelésével is nehéz lesz kompenzálni.

A Forráskúti Haladás Tsz.-ben 450 hektáron termeltek őszi burgonyát. A magas vetőmag-, a növekvő növényvédőszer- és energiaárak, a jelentős közterhek az alacsonyabb termésátlaggal párosulva egy év alatt kétfelnyitnyi költségnövekedést jelentenek kilónként. A mostani nagybani felvásárlási árak nem tartalmaznak nyereséget. Azért döntöttek úgy, hogy tárolóba teszik a termés zömét, s később jobb

Válogatás után a tárolóba ömlesztik a burgonyát Forráskúton

pénzért értékesítik. A szerződéses partnereik, a hűtőipar, az Agroskál, s több Zöldért-vállalat. A megyei tanáccsal is kötöttek tárolási szerződést a zavartalan téli ellátás biztosítására. A helyszínen egész évben kiszolgálják a nagyobb tételért jelentkezőket, általában a piaci ár 80 százalékát kéri érte. A szőlő gyenge közepes termése kétezer tonna jelent, az idén ezt sem volt könnyű eladni. A pincegazdaság fajtától függően 6-15 forintot ad kilónként, míg a Kiskunhalasi Állami Gazdaság a rizlingért és kövidinkáért egyenesen 9 forint 75 fillért. A későbbi fizetést, a váltót itt is el kellett fogadni. A környezethez képest több volt a csapadék, így a napraforgó megadta a 2 tonnás átlagot, ami a homokvidéken elfogadható. A paradicsom 16 tonnás hozama az utóbbi évek leggyengébb produktuma. A pritamin jobb üzletnek bizonyult, a zalai Zöldért hűtve, negyedelve 18 forintot fizet kilójáért.

Az ideji árváltozások a baromfi- és hizómarhatartásban 40 százalékos jövedelemcsökkenéssel jártak, ha ehhez hozzászámítjuk a műtrágya-áremelést és a szigorúbb közgazdasági feltételeket, a tavalyival azonos termelést feltételezve 20 millió forinttal nőttek a költségek.

A Pusztamérgesi Rizling Tsz. borként értékesíti saját szőlőtermését, amely bizony az idén igen gyenge hektáronként két tonna A tárol-

lóterületet nem tudják teljesen kihasználni, hisz a felvásárláshoz pénz kellene, s erre nem futja a gazdaság. A bor értékesítési kilátásai sem nagyon ösztönöznek a költségesre. Vagy váltoval fizetnek, vagy befeldolgozást, bértárolást, esetleg megbízásos borértékesítést vállalnak. Az augusztusi jégverés újabb gondokkal tette a meglévőket, nemcsak a termés, az ültetvények is károsodtak. A szőlőből 32 hektárt és 20 hektár barackot kell emiatt selejtezni. Ha ehhez nem kapnak pénzügyi könnyítéseket, aligha tudják elkerülni a veszteséget. A jég a dohányt is károsította, húsz százaléka maradt meg a leveleknél. Az aszály hatását elég egy növényvel érzékelni, a napraforgó 7 mázszát adott hektáronként, a homoki térség átlagának felét sem éri el.

A birkatartás, a háztáji csirkenevelés, a vemhesoca-értékesítés, a felvásárlás hoz némi nyereséget, de a növénytermesztés gyengeségeit nem képes ellensúlyozni. Az iparosmunkákkal, kereskedelemmel foglalkozó vállalkozási iroda az egyetlen jelentős nyereséget produkáló ágazat, enélkül már a padlóra került volna a korábban szőlőtermelésre specializálódott gazdaság. Az ültetvényselejtezés váratlan kiadásait ez a „kivülről jött” segítség sem képes fedezni. Küzdelmes zárszámadásra készülhetnek a pusztamérgesiek.

T Sz. I.